

EURÓPSKY PARLAMENT

2009 - 2014

Výbor pre právne veci

2009/2169(INI)

16.2.2011

NÁVRH SPRÁVY

s odporúčaniami pre Komisiu o navrhovaných predbežných opatreniach na zmrazovanie a zverejňovanie aktív dlžníkov v cezhraničných prípadoch (2009/2169(INI))

Výbor pre právne veci

Spravodajkyňa: Arlene McCarthy

(Iniciatíva – článok 42 rokovacieho poriadku)

OBSAH

	strana
NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU	3
PRÍLOHA K NÁVRHU UZNESENIA: PODROBNÉ ODPORÚČANIA K OBSAHU VYŽIADANÉHO NÁVRHU	5
DÔVODOVÁ SPRÁVA	10

NÁVRH UZNESENIA EURÓPSKEHO PARLAMENTU

s odporúčaniami Komisie k navrhovaným predbežným opatreniam na zmrazovanie a zverejňovanie aktív dlžníkov v cezhraničných prípadoch (2009/2169(INI))

Európsky parlament,

- so zreteľom na článok 225 Zmluvy o fungovaní Európskej únie,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 25. októbra 2007 o Zelenej knihe o zlepšení účinnosti výkonu rozsudkov v Európskej únii: zablokovanie bankových účtov¹,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 22. apríla 2009 o účinnom výkone rozsudkov v Európskej únii: transparentnosť aktív dlžníka²,
 - so zreteľom na svoje uznesenie z 25. novembra 2009 o oznámení Komisie Európskemu parlamentu a Rade – Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti pre občanov – Štokholmský program³,
 - so zreteľom na Štokholmský program na obdobie 2010 – 2014 – Otvorená a bezpečná Európa v službách svojich občanov a na ich ochranu, ktorý prijala Európska rada 10. decembra 2009, a najmä na jeho bod 3.4.2⁴,
 - so zreteľom na články 42 a 48 rokovacieho poriadku,
 - so zreteľom na správu Výboru pre právne veci a stanovisko Výboru pre hospodárske a menové veci (A7-0000/2011),
- A. keďže najdôležitejším nástrojom Únie na podporu rastu po finančnej kríze je jej vnútorný trh; keďže je rozhodujúce, aby milióny podnikov a občanov, ktorý využívajú vnútorný trh, ako aj právo na život, prácu a cestovanie v celej EÚ, mali na dosah účinné nápravné prostriedky pre prípad, že chcú vymáhať pohľadávku voči iným občanom alebo podnikom,
- B. keďže vnútorný trh a priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti sa stane pre občanov a podniky skutočnosťou iba vtedy, ak sa bude účinne uplatňovať právo Únie, predovšetkým v oblasti občianskoprávných vecí, od jeho transpozície a šírenia osvetly až po jeho uplatňovanie a vykonávanie,
- C. keďže súčasná úroveň úspešného cezhraničného vymáhania pohľadávok je v prípade aktív fyzických osôb i v prípade podnikov výrazne nízka; keďže táto situácia odrádza od cezhraničného obchodu, vysiela správu o beztrestnosti nespolupracujúcich dlžníkov a brzdí hospodársky výkon Únie,

¹ Ú. v. EÚ C 263, 16.10.2008, s. 655.

² Prijaté texty, P6_TA(2009)0238.

³ Prijaté texty, P7_TA(2009)0090.

⁴ Závery Európskej rady – 10. – 11. december 2009 – EUCO 6/09.

- D. keďže náklady na cezhraničné vymáhanie pohľadávok v prípadoch, keď má dlžník aktíva vo viacerých členských štátoch, sú pre veriteľov obmedzujúce; keďže nadišiel čas na zjednodušenie a urýchlenie tohto procesu vymáhania pohľadávok,
- E. keďže cezhraničné vymáhanie sa musí na vnútornom trhu stať prioritou a súdne orgány musia byť v záujme zmrazenia aktív dlžníka alebo údajného dlžníka schopné reagovať pružne; keďže vtedy, keď podobný nástroj neexistuje, nepoctiví obchodníci a iní, ktorí sa úmyselne snažia uniknúť pred svojimi povinnosťami, môžu presunúť svoje aktíva do inej jurisdikcie, čím nútia občanov a malé podniky, ktoré už získali rozsudok súdu, aby o získanie svojich aktív späť žiadali súdne orgány iného členského štátu,
- F. keďže vzhľadom na praktické prekážky, ktorým veritelia čelia pri prístupe k informáciám o dlžníkoch zo súkromných či verejných zdrojov pri cezhraničnom styku, je na zverejňovanie informácií o aktívach potrebný príkaz,
- G. keďže legislatívne opatrenia v tomto uznesení by sa mali opierať o podrobné hodnotenia vplyvu, ako to požaduje Parlament,
- H. keďže prostredníctvom Európskeho portálu elektronickej justície by mali byť dostupné podrobné informácie o postupoch vymáhania pohľadávok v každom členskom štáte,
- I. keďže navrhované nástroje by mali dopĺňať existujúce právne predpisy a iniciatívy Únie, predovšetkým smernicu o oneskorených platbách v obchodných transakciách, nariadenie o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach¹, európske konanie o platobnom rozkaze², európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu¹ a Európsky portál elektronickej justície,
- J. keďže nástroje by mali byť jednoduché a mali by brániť odkladom a zbytočným výdavkom; keďže v náležitých prípadoch musia byť dostupné *ex parte* s „efektom prekvapenia“; keďže práva dlžníkov a údajných dlžníkov by mali byť príslušne chránené s cieľom zabrániť akémukoľvek zneužitiu vyžiadanych opatrení,
1. žiada Komisiu, aby na základe článku 81 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie obratom predložila Parlamentu návrhy opatrení na zmrazovanie a zverejňovanie aktív dlžníkov a údajných dlžníkov v cezhraničných prípadoch v súlade s nižšie uvedenými podrobnými odporúčaniami;
 2. potvrdzuje, že tieto odporúčania sú v súlade so zásadou subsidiarity a základnými právami občanov;
 3. domnieva sa, že vyžiadany návrh nemá žiadne finančné dopady na rozpočet Únie;
 4. poveruje svojho predsedu, aby toto uznesenie a pripojené podrobné odporúčania postúpil Komisii a Rade.

¹ Nariadenie Rady 44/2001 z 22.12.2000, Ú. v. ES, 16.1.2001, s.1.

² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1896/2006 z 12.2.2006, ktorým sa zavádza európske konanie o platobnom rozkaze.

PRÍLOHA K NÁVRHU UZNESENIA: PODROBNÉ ODPORÚČANIA K OBSAHU VYŽIADANÉHO NÁVRHU

Časť 1: Vyžiadané nástroje

Odporúčanie 1 (o podobe a povahe nástrojov, ktoré treba prijať)

Európsky parlament žiada tieto nástroje: európsky príkaz na ochranu aktív (EOPA) a európsky príkaz na zverejnenie aktív (EODA). Únia by mala konať formou nariadenia. Oba nástroje by mali byť samostatnými nápravnými prostriedkami a mali by dopĺňať ostatné, ktoré sú dostupné v rámci vnútroštátnych právnych predpisov. Mali by sa uplatňovať iba v cezhraničných prípadoch.

Časť 2: Spoločné odporúčania pre oba nástroje

Odporúčanie 2 (o právomoci vydať takýto príkaz)

Európsky parlament sa nazdáva, že vyžiadané nástroje by mali obsahovať jednotné pravidlá týkajúce sa právomoci, ktoré budú upresňovať, ktorý vnútroštátny súd má právomoc nástroje vydať. Tieto jednotné pravidlá by mali zohľadňovať skutočnosť, že súd, ktorý má právomoc rozhodnúť vo veci samej v zmysle nariadenia Rady (ES) č. 44/2001² má všeobecne najlepšiu pozíciu na to, aby sa týmito príkazmi zaoberal. Mali by tiež zohľadňovať fázu, v ktorej sa nachádza konanie vo veci samej, v priebehu ktorého bolo o príkaz požiadané.

Odporúčanie 3 (o právomoci vypočuť námietky k príkazom)

Európsky parlament sa nazdáva, že súd, na ktorom začalo konanie o príkazoch EOPA a EODA, by mal mať výhradnú právomoc vypočuť si námietky, ktoré sa týkajú celoeurópskeho účinku týchto príkazov. Ak sa námietka týka účinku rozkazu v inom konkrétnom členskom štáte než je ten, na ktorého súde konanie začalo, mohlo by sa toto pravidlo zmierniť s cieľom chrániť veriteľov, údajných veriteľov a tretie strany okrem iného tým, že sa udelí právomoc súdom členských štátov, v ktorých sa aktíva nachádzajú. Dôvody na vznesenie námietky k príkazom by mali byť vo vyžiadaných nástrojoch podrobne uvedené.

Odporúčanie 4 (o štandardnom formulári žiadosti o príkaz a o podávaní správ)

Európsky parlament sa nazdáva, že o oba príkazy by malo byť možné požiadať štandardným mnohojazyčným formulárom, ako aj prostredníctvom Európskeho portálu elektronickej justície. Tento formulár by mal byť čo najjednoduchší. Malo by sa štandardizovať aj oznamovanie v súvislosti s vykonávaním príkazov (napr. v prípade EOPA: odpoveď banky vykonávaciemu orgánu o úspechu blokácie, upovedomenie dlžníka, atď.).

¹ Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.7.2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu.

² Nariadenie Rady (ES) č. 44/2001 z 22. 12. 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 12, 16.1.2001, s. 1).

Odporúčanie 5 (o podávaní správ)

Komisia by mala mať povinnosť podávať správy o vykonávaní vyžiadaných nástrojov a najmä o tom, ako sa ujali.

Časť 3: Osobitné odporúčania pre európsky príkaz na ochranu aktív

Odporúčanie 6 (o fáze konania vo veci samej, v ktorej možno o tento príkaz požiadať)

Európsky parlament zastáva názor, že je nesmierne dôležité, aby bolo možné európsky príkaz na ochranu aktív získať *ex parte*, čiže bez toho, aby bola upovedomená strana, ktorej aktív sa príkaz dotýka. Príkaz by mal byť dostupný pred konaním vo veci samej, počas neho a po jeho skončení.

Odporúčanie 7 (o prípade predloženom veriteľom)

Európsky parlament sa nazdáva, že vnútroštátny súd by mal európsky príkaz na ochranu aktív udeľovať podľa vlastného uváženia. Dôkazné bremeno by navyše mal niesť navrhovateľ, aby predložil jasný prípad (*fumus boni juris*) a dokázal naliehavosť (*periculum in mora*). Tieto kritériá by mali posudzovať vnútroštátne súdy na základe existujúcej judikatúry Súdneho dvora.

Odporúčanie 8 (o minimálnom množstve informácií potrebných na vydanie EOPA)

Európsky parlament sa domnieva, že na rozdiel od súčasných čísel bankových účtov by mali byť dostatočujúce presné informácie o dlžníkovi alebo údajnom dlžníkovi. Takéto informácie by mali stačiť na to, aby sa predišlo nedorozumeniu v prípade rovnakých mien.

Odporúčanie 9 (o vykonateľnosti takéhoto príkazu)

Ak bol príkaz získaný pred rozsudkom ustanovujúcim dlh, čo je najčastejší prípad, mal by byť vykonateľný v celej EÚ na základe minimálnych potrebných dočasných opatrení. A naopak, ak bol príkaz vydaný po vydaní rozsudku stanovujúceho dlh, potom by mal byť vykonateľný v celej EÚ bez toho, aby boli potrebné akékoľvek dočasné opatrenia.

Odporúčanie 10 (o účinku takéhoto príkazu)

Európsky parlament sa nazdáva, že účinok príkazu EOPA sa musí obmedzovať na zablokovanie bankových účtov a dočasné zmrazenie bankových vkladov a nemala by sa ním veriteľovi priznať žiadna forma vlastníctva aktív. Ďalej by sa mala zohľadniť otázka toho, či by sa príkaz mohol vzťahovať na iné druhy aktív, ako napríklad na nehnuteľný majetok alebo budúci majetok (pohľadávka, ktorá sa má stať splatnou, alebo dedičstvo).

EOPA by sa nemal vzťahovať na viac účtov, než je potrebné, a mal by sa obmedzovať na sumu vo výške dlhu spolu so všetkými právnymi poplatkami a úrokmi. Malo by byť možné, aby súd, na ktorom sa konanie začalo, mohol časovo obmedziť príkaz podľa jednotlivých prípadov, pri ktorých zohľadní skutkovú podstatu každého prípadu.

Odporúčanie 11 (o spracovaní príkazov EOPA)

Európsky parlament by uprednostnil použitie systému elektronického prenosu, ktorý prepojí súd vydávajúci príkaz s bankou, v ktorej sa účty nachádzajú, pričom prístup k nemu by bol možný cez Európsky portál elektronickej justície, ale je otvorený všetkým možným riešeniam.

Európsky parlament zastáva názor, že príkazom EOPA by sa bankám uložila povinnosť okamžitého vykonania príkazu (t. j. v rámci istých presne vymedzených lehôt), ako aj ďalšia povinnosť informovať príslušný výkonný orgán o úspešnom alebo neúspešnom zablokovaní. Tento postup by mal byť v súlade s uplatniteľnými pravidlami o ochrane údajov.

Európsky parlament naliehavo žiada Komisiu, aby navrhla vyžadovaný nástroj takým spôsobom, aby sa minimalizovali náklady na jeho použitie. Vzhľadom na podstatné rozdiely v nákladoch vyplývajúcich zo zablokovania bankových účtov v jednotlivých členských štátoch by sa malo zvážiť, či by sa vyžadovaný nástroj mal zameriavať na zjednotenie týchto nákladov alebo či by sa rozhodnutie o ich výške malo ponechať na členské štáty. V každom prípade by tieto náklady nemali presahovať maximálnu hodnotu ustanovenú v nariadení, mali by byť transparentné, nediskriminačné, mali by sa do nich premietat' vlastné náklady a mali by zohľadňovať zriadenie jednotnej oblasti pre platby v eurách a skutočnosť, že tieto postupy by mali byť v najvyššej možnej miere štandardizované.

Európsky parlament žiada, aby sa podrobne preskúmala otázka toho, kto by mal znášať náklady na spracovanie príkazu EOPA vrátane preskúmania osvedčených postupov na vnútroštátnej a regionálnej úrovni.

Odporúčanie 12 (o procesných zárukách pre dlžníkov a údajných dlžníkov)

Európsky parlament sa domnieva, že vyžadovaný nástroj by mal zahŕňať súhrnný súbor záruk pre dlžníkov a údajných dlžníkov:

A. Pokiaľ sa o príkaz požiadalo pred vydaním rozsudku stanovujúceho dlh, udelenie príkazu EOPA by malo byť podmienené tým, že žiadateľ poskytne zaistenie alebo iné záruky na základe voľného uváženia súdu, na ktorom bolo začaté konanie, s cieľom nahradiť odporcovi alebo akejkoľvek inej tretej strane každú vzniknutú škodu. Odporca by mal byť schopný ukončiť výkon príkazu EOPA prostredníctvom poskytnutia záruky. Členský štát by mal zabezpečiť, aby tieto ustanovenia nepredstavovali prekážku v prístupe k osobám s obmedzenými finančnými prostriedkami.

B. Ak je príkaz EOPA udelený bez upozornenia (*ex parte*), odporca by mal byť o tom formálne oboznámený a mali by mu byť poskytnuté všetky informácie potrebné na bezodkladnú prípravu námietky k príkazu po jeho vykonaní.

C. Odporca by mal mať právo vzniesť *ex post* námietku k príkazu EOPA. Dôvody na vznesenie námietky by mali byť zosúladené vo vyžadovanom nástroji. V nástroji by mali byť zosúladené aj právomoci na vypočutie tohto odvolania.

D. Pre príkaz EOPA treba stanoviť jasný časový rámec. Najmä ak konanie vo veci samej ešte nezačalo, vydávajúci súd by mal stanoviť lehotu na jeho začatie.

E. Nástroj by mal riadne zohľadňovať rôznorodosť zaužívaných postupov na domácej úrovni týkajúcich sa prehnanej prísnosti voči dlžníkovi vrátane existujúcich prahových súm, pod ktoré sa bankový účet fyzickej osoby nesmie zablokovať. Tieto otázky by mali byť preto ponechané na právne predpisy členského štátu, v ktorom má dlžník alebo údajný dlžník obvyklý pobyt. Členské štáty by však v záujme zvýšenia právnej istoty pre veriteľov mali byť povinné nahlásiť Komisii existenciu takýchto výnimiek, ktoré by boli zverejnené.

F. Príkaz EOPA by mal ustanovovať, že veriteľ uplatní príkaz EOPA na vlastné riziko a že mu môže plynúť povinnosť uhradiť dlžníkov akúkoľvek škodu, ktorá vznikne v dôsledku opatrení na výkon príkazu.

Časť 4: Osobitné odporúčania vyplývajúce z európskeho príkazu na zverejnenie aktív

Odporúčanie 13 (o povahe takéhoto príkazu)

Európsky parlament sa nazdáva, že by malo byť možné žiadať o príkaz aspoň po vznesení rozsudku stanovujúcim dlh. Komisia by mal zvážiť, či by mal byť príkaz dostupný v skoršej fáze konania, napríklad vtedy, keď súd s právomocami vo veci samej príde k záveru, že vzniká skutočná hrozba, že by sa rozsudok alebo splnený, a aké záruky by sa mali zaviesť.

Európsky parlament sa ďalej nazdáva, že každý členský štát by mal mať povinnosť rozhodnúť, ktorý orgán či orgány majú právomoci začať konanie na príkaz EODA: Tieto určené orgány by mali byť schopné vydať príkaz individuálne so zreteľom na okolnosti každého prípadu.

Odporúčanie 14 (o rozsah vecnej pôsobnosti takého príkazu)

Európsky parlament sa nazdáva, že dlžník by mal byť vo všeobecnosti požiadany zverejniť všetky aktíva, ktoré sa nachádzajú v priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti s cieľom dať veriteľovi čo najširšiu možnú voľbu opatrení.

Odporúčanie 15 (o vykonateľnosti takého príkazu)

Európsky parlament sa nazdáva, že iba súd alebo orgán, ktorý otvoril postup EODA, by mal byť schopný upraviť ho alebo ho zrušiť. Podobný príkaz by mal byť vykonateľný v celej EÚ bez potreby prechodných opatrení.

Odporúčanie 16 (o procesných zárukách pre dlžníkov a údajných dlžníkov)

Európsky parlament sa nazdáva, že vyžiadaný nástroj by mal zahŕňať aj súhrnný súbor záruk pre dlžníkov.

A. Nástrojom by sa mala dosiahnuť primeraná rovnováha medzi právom na ochranu osobných údajov, ako to zaručuje smernica 95/46/ES a ako to je zakotvené v Charte základných práv Európskej únie, a účinným výkonom rozsudkov. Záruky by predovšetkým mali byť zavedené na ochranu uverejnených informácií v dôsledku EODA a na prevenciu proti ich zneužitiu.

B. Príkaz EOPA by mal stanoviť, že veriteľ uplatní príkaz EOPA na vlastné riziko a že mu môže plynúť povinnosť uhradiť dlžníkov akúkoľvek škodu, ktorá vznikne v dôsledku zverejnenia.

C. Splatenie dlhu v plnej výške by malo viesť k tomu, že bude EODA zrušený.

Odporúčanie 17 (o postihoch za nesprávne uvedenie údajov vo vyhlásení)

Európsky parlament sa nazdáva, že vyžadovaný nástroj by mal vytvoriť rámec postihov za nedodržanie pravidiel alebo uvedenie falošných údajov, s cieľom zabezpečiť účinný a jednotný súlad s príkazom v celom priestore slobody, bezpečnosti a spravodlivosti.

DÔVODOVÁ SPRÁVA

Milióny podnikov využívajú právo obchodovať na vnútornom trhu EÚ. Milióny občanov využívajú právo žiť, pracovať a cestovať v rámci EÚ. Je dôležité, aby občania mali na vnútornom trhu k dispozícii účinné opravné prostriedky v prípade, že začnú konanie vo veci proti inému občanovi alebo podniku.

Európska únia má právne predpisy, ktoré umožňujú cezhraničné konanie a vzájomné uznávanie rozsudkov vnútroštátnych súdov vrátane nariadenia Brusel I, európskeho exekučného titulu, konania vo veciach s nízkou hodnotou sporu a konania o platobnom rozkaze. Vyhlásenie rozsudku je však iba jedna časť postupu; je nevyhnutné, aby občania a podniky mali právo na účinný výkon rozsudkov.

Jednou z nevyhnutných súčastí účinného výkonu je, že sudy musia mať možnosť, vo forme dočasného opatrenia, konať rýchlo s cieľom zverejniť a zmraziť aktíva dlžníka.

Bez uvedeného opatrenia môžu špekulanti a iní dlžníci uniknúť svojim povinnostiam jednoduchým presunutím svojich aktív do inej jurisdikcie, čím by sa veriteľovi znemožnil účinný výkon rozsudku na jednotnom trhu.

Občan alebo malý podnik bude musieť vynaložiť finančné prostriedky a zabezpečiť rozsudok súdu, len aby predstúpil pred súd iného členského štátu bez záruky úspechu alebo spravodlivosti.

Európske orgány upriamili pozornosť na nevyhnutnosť účinného režimu zmrazenie a zverejnenie aktív dlžníkov:

Komisia v tejto súvislosti predložila dve zelené knihy, v roku 2006 o zablokovaní bankových účtov a v roku 2008 o transparentnosti aktív dlžníkov.

— Európsky parlament prijal uznesenia, v ktorých vyzýva na zavedenie postupu na dočasné zmrazenie bankových účtov (spravodajca: Kurt Lechner)¹ a vyzýva Komisiu, aby sa zaoberala dočasnými opatreniami na ich sprístupnenie (spravodajkyňa: Neena Gill)², popri opatreniach vnútroštátnych súdov, ktoré budú účinné v rámci EÚ. Európsky parlament v oboch správach vyjadril názor, že je potrebné, aby bol každý nástroj Únie obmedzený na cezhraničné prípady.

— Štokholmský program Európskej rady vyzýva Komisiu, aby „posúdila možnosť a uskutočniteľnosť ustanovenia určitých dočasných opatrení vrátane ochranných opatrení na úrovni Únie s cieľom zabrániť napríklad zmiznutiu aktív pred vymáhaním pohľadávky“ a aby

¹ Uznesenie Európskeho parlamentu z 25. októbra 2007 o Zelenej knihe o zlepšení účinnosti výkonu rozsudkov v Európskej únii: zablokovanie účtov (2007/2026(INI))

² Uznesenie Európskeho parlamentu z 22. apríla 2009 o účinnom výkone rozsudkov v Európskej únii: transparentnosť aktív dlžníka (2008/2233(INI)).

„predložila náležité návrhy na zvýšenie efektívnosti výkonu rozsudkov v Únii týkajúcich sa bankových účtov a majetku dlžníkov na základe zelených kníh z rokov 2006 a 2008“.

— Európsky parlament vo svojom uznesení z 25. novembra 2009 o oznámení Komisie Európskemu parlamentu a Rade – Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti pre občanov – Štokholmský program žiada „návrh jednoduchého a samostatného európskeho systému zablokovania bankových účtov a dočasného zaistenia vkladov na bankových účtoch“.

— Komisia usporiadala 1. júna verejné vypočutie a jej návrh sa plánuje na júl 2011. Legislatívna iniciatíva v súvislosti s transparentnosťou aktív dlžníkov je naplánovaná na rok 2013.

Výbor predložil túto legislatívnu správu z vlastnej iniciatívy s cieľom

- vyzvať Komisiu, aby čo najskôr predložila návrhy týkajúce sa dočasných opatrení na cezhraničné zmrazenie a zverejnenie aktív dlžníkov a
- stanoviť hlavné vlastnosti ustanovení, ktoré by Európsky parlament plánoval začleniť do týchto návrhov.